

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**25 ЖОВТНЯ 2024 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(25 жовтня 2024 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 31 жовтня 2024 року)

Рецензенти:

Потапчук Т. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Сараєва І. В. – доктор філософії, завідувачка кафедри дошкільної і початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Попова Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-стажист кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 жовтня 2024 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 192 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників І Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У роботах розглянуто освітні технології підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в сучасному інформаційному просторі; використання освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; зарубіжний досвід створення і впровадження освітніх інновацій у систему дошкільної освіти.

Збірник адресовано науково-педагогічним та педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, молодим ученим, усім, хто цікавиться проблемами сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

Алла БОГУШ
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії та
методики дошкільної освіти
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, (Україна)
e-mail: Bogush.am@pdpu.edu.ua

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Започатковуючи наукове дослідження, сучасні дослідники в галузі психолого-педагогічних наук орієнтуються насамперед на його провідні наукові засади, які номінують специфічним терміном «підхід». Що ж означає науковий термін «підхід»?

Словникові джерела тлумачать «підхід» як: «сутність способів, прийомів розглядання чогось; впливу на когось (щось); ставлення до когось (чогось) [2]; «поняття, яке позначає дослідницьку позицію, з якої розглядається об'єкт; вихідна методологічна позиція дослідження, сукупність взаємопов'язаних принципів у межах яких відбувається дослідження [5].

Одним із провідних і обов'язкових підходів до організації психолого-педагогічних досліджень є методологічний підхід, який спрямовує і визначає організацію, зміст, методику дослідження, його результат. Це відомі методологічні підходи, такі як: діяльнісно-особистісний, системно-ціннісний, культурологічний, компетентнісний, контекстовий та ін. Означені підходи визначають насамперед змістовий контент дослідження, його методологію.

Натепер у науковій педагогічній літературі зустрічається розмаїття підходів, назву яких інтерпретують самі автори, наприклад, середовищний підхід, інноваційний підхід, лінгводидактичний чи лінгвістичний підходи, професійно-зорієнтований підхід. Наразі методологічний підхід обирає автор. На нашу думку, номінація підходів в авторській презентації слугує на існування і означає здебільшого засіб організації і предмет дослідження;

середовище, комунікація, інновації, певний вид професії чи діяльності фахівця.

Темою дослідження кафедри теорії і методика дошкільної освіти Університету Ушинського було обрано технологічний підхід до підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, тобто основним засобом професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти обрано освітні технології, яким натеper відведено досить привілейоване місце в системі педагогічних, методологічних і методичних досліджень.

Зауважу, що непростим було «входження» в педагогічну науку дефініції «технологія», В педагогічних науках усталеним упродовж віків був зрозумілий для всіх термін «методика» у своєму змістовому, функційному і структурному розмаїтті. Натомість у технічних науках панівним була дефініція «технічна освіта», яку здобували учні (студенти) в технічних закладах освіти відповідними технологічними засобами, методами і прийомами.

В результаті у ІХХ столітті у **США** з'являється термін «технології освіти» з поступовою його видозміною на термін «педагогічні технології», який упродовж тривалого часу так і не був зрозумілий педагогам, психологам і особливо методистам (лінгводидактам та ін.). На перших етапах учені і педагоги намагались з'ясувати, що ж саме вони повинні змінити у звичній методиці навчання, оскільки в технічних науках все зрозуміло – це використання різних технічних пристроїв (модним стало програмоване навчання). В педагогіці так само почали використовувати технічні засоби навчання. І тільки на сучасному етапі відбулося розмежування понять «методика» і «технологія», усталились терміни «педагогічні технології», «освітні технології».

В американській педагогічній літературі «педагогічну технологію» визначено як комплексний інтегративний процес, який охоплює людей, ідеї, засоби і способи організації діяльності для аналізу проблем планування, забезпечення, оцінювання й управління розв'язанням проблем, що охоплюють усі аспекти засвоєння знань (1974 р.). Як бачимо, у позиціонованому тексті

розуміння феномену «педагогічні технології» акцентовано на управлінському контексті педагогічних технологій.

За Т. Постоян, «педагогічна технологія» є комплексною інтегрованою системою, що містить чимало упорядкованих операцій і дій, які забезпечують педагогічне цілевизначення, змістові, інформаційно-предметні та процесуальні, спрямовані на засвоєння систематизованих знань, надбання умінь, формування особистісних якостей учнів, що задані цілями навчання [6, с.117].

Феномен «технологія» грецького походження: «у грецькій мові «technē» означає «поняття» чи «вчення»; «logos - майстерність», мистецтво, тобто розглядається як мистецтво і майстерність навчання.

У технічних науках «технологія» означає сукупність знань і відомостей про послідовність окремих операцій у процесі виробництва. В освітній діяльності «технологію» розуміють як сукупність знань, методичних прийомів (окремих методик), реалізація яких веде до позитивних якісних змін тих, хто навчається, хто бере участь в освітньому процесі. Якщо порівнювати поняття «методика» і «технологія»; то найбільш об'ємнішим є феномен «технологія», який об'єднує в собі різні методики зі специфічними прийомами і методами навчання.

У тлумачному словнику В. Петрушенка дефініція «технологія» розглядається у трьох варіантах: а) як сукупність наук про техніку (англомовні країни); б) тип або спосіб зв'язку між собою вихідних елементів певного виробничого процесу; в) провідні форми соціально виправданих та ефективних способів використання техніки і технічних пристроїв [5, с.166].

Зазначимо, що натеper проблемі освітніх технологій у науково-педагогічній літературі присвячено досить значну кількість досліджень, висвітлених у відповідних монографіях, статтях, навчальних посібниках (В. Безпалько, І. Бех, М. Галагузова, Л. Завацька, І. Луценко, Т. Постоян, С. Харченко та ін.).

Найбільш уживаними в науковому просторі є два види технологій: «педагогічні технології» та «освітні технології».

Отже, сучасна освіта послуговується насамперед технологічним підходом в організації освітньо-виховного процесу щодо досягнення якості освіти.

Технологічний підхід у сучасних педагогічних науках усталився як відповідна структурна побудова освітнього процесу, що передбачає раціональну послідовність використання різних методик, методів, інформаційних технологій.

Л. Завадська розглядає, поняття «технологія» у трьох аспектах: а) як способи матеріалізації трудових функцій людини, її знань, навичок і досвіду щодо перетворення предмета праці чи соціальної діяльності; б) практична діяльність, що характеризується раціональною послідовністю використання обладнання для досягнення якісних результатів; в) систематичні методи планування, впровадження та оцінювання всіх процесів навчання і виховання учнів використання людських і технічних ресурсів для досягнення ефективності навчання [Завадська, 2008: 33].

Авторка докладно розглядає різні види технологій соціально-педагогічної роботи на сучасному етапі за ступенем новизни: інноваційні соціальні технології, інформаційні, історичні, демографічні, політичні соціальні технології.

Узагальнюючи наявні в літературі визначення поняття «технологія», вчена номінує більш широке визначення «технології»: як спосіб здійснення діяльності на основі її раціонального розчленування на процедури і операції з їх подальшою координацією і вибором оптимальних засобів і методів виконання. Підсумовуючи визначення, авторка виокремлює характерні ознаки технологій, як-от: процесуальність як єдність цілей, змісту, форм і результатів діяльності; сукупність методів зміни об'єкта; проектування процесів зміни [3, с.28].

Натепер найбільш уживаними в науковому просторі є два види технологій: «педагогічні технології», «технології освіти».

Повертаючись до теми дослідження кафедри «Освітні технології в підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти», зазначимо, що враховуючи широке розмаїття сучасних освітніх технологій у педагогічній і соціально-психологічній літературі, доцільно обмежитись провідними принципами їх добору і використання а саме:

- орієнтація змісту освітніх технологій на майбутню професію здобувачів освіти;
- врахування вікової категорії майбутніх здобувачів освіти в освітньо-виховному процесі відповідного закладу освіти (ЗДО, початкова школа, ЗВО тощо).

Попередня наукова тема кафедри була спрямована на розроблення і впровадження технологій психолого-педагогічного супроводу підготовки майбутніх фахівців ДО, яка успішно завершилась і результати якої висвітлено у відповідній монографії.

У педагогічній літературі галузі «дошкільна освіта» наявне розмаїття педагогічних технологій як для закладів дошкільної освіти, так і для здобувачів вищої освіти.

Зазначимо, що майбутніх вихователів необхідно насамперед познайомити з наявними сучасними інноваційними технологіями, розробленими для дітей дошкільного віку з апробацією їх на практичних заняттях, під час практики. Доцільно пропонувати майбутнім вихователям виконувати курсові й магістерські роботи на розроблення інноваційних освітніх технологій, підготувати до практики «Скарбничку інновацій».

Сучасна педагогічна література рясніє назвами інноваційних технологій і для викладачів вищої школи, і для закладів дошкільної освіти.

У цьому зв'язку виникає необхідність запропонувати здобувачам освіти скласти своєрідний тематичний каталог освітніх технологій як для ЗДО, так і для вищої школи з галузі, «дошкільна освіта», довідник наявної літератури для

використання її на практичних заняттях, для написання курсових і магістерських робіт.

Отже, використання освітніх інноваційних і сучасних педагогічних технологій спрямоване на підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Література

1. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика. К.: Вища шк., 2007. 542 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. і ред. Бусел В. Т. К.: Ірпінь, «Перун», 2005. 1728 с.
3. Завадська Л. М. Технології професійної діяльності соціального педагога: навч. посіб. К.: «Слово», 2008. 240 с.
4. Пехота О. Кіктенко А., Любарська О. Освітні технології. навч. – мет. Посібник За ред. О. Пехоти. К.: АСК. 2002. 255 с.
5. Петрушенко В. Тлумачний словник. К.. 2009. 246 с.
6. Постоян Т. Освітні технології. навч. посібник. Одеса. Вид. Букаєв. В. В. 2014. 206 с.
7. Рудік О. А. Березюк В. С. Інноваційні технології у ДНЗ. Х: Вид. група «Основа», 2017. 224 с.
8. Чекан О. Застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вихователя дошкільного закладу: навч. посіб. для студентів ВНЗ та вихователів ДНЗ. К.: «Слово». 2015. 185 с.

ЗМІСТ

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

Babchuk O.

Organization of the communicative process in an institution of pre-school education3

Березовська Л.І.

Цифрова компетентність як складник професійної компетентності майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти..... 8

Богущ А.

Технологічний підхід у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти.. 14

Гуданич Н.

Фасилітативна підтримка розвитку пізнавальної ініціативності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій 20

Діхтяренко С.

Конструювання як інноваційно-креативна технологія у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до дослідно-експериментальної роботи 25

Lystopad O.

Professionally oriented potential of the educational environment of a pedagogical university 31

Моргун В.

Організаційні засади методичної роботи в закладі дошкільної освіти 37

Найда Р.

Дуальна форма освіти як нововведення у професійній підготовці майбутніх вихователів у ЗВО 42

Фроленкова Н., Л. Тімченко.

Професійна самореалізація майбутніх фахівців дошкільної освіти як психолого-педагогічна проблема..... 47

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ПЕДАГОГІЦІ (ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ)

Аржанухіна С., О. Перцова., Ю. Богославська.

Використання методів арт-терапії у формуванні міжособистісних відносин дошкільників та молодших школярів 52

Борова В.

Використання моделювання в педагогічному коригуванні звукової культури мовлення дітей старшого дошкільного віку 56

Vertel A.

Helmut figdor's psychoanalytic pedagogy: in-depth psychological aspects of the work of a psychoanalytic-oriented teacher at an institution of pre-school educational 60

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

**Збірник наукових праць
І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої
освіти, аспірантів, молодих учених**

25 жовтня 2024 р.

За загальною редакцією Л. Березовської

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Друк цифровий.

Гарнітура Times New Roman.

Умовн. друк. арк.11,16

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,

Тел. (050) 433-67-93

email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

№4191 від 12.11.2011р.

